

ЛЬВІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ
ІМ. ІВАНА БОБЕРСЬКОГО

Кафедра хореографії та мистецтвознавства

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

**МИСТЕЦТВО БАЛЕТМЕЙСТЕРА
(КОМПОЗИЦІЯ ТА ПОСТАНОВКА ХОРЕОГРАФІЧНИХ
НОМЕРІВ)**

(шифр і назва навчальної дисципліни)

галузь знань 02 Культура і мистецтво

(шифр і назва)

спеціальність: 024 Хореографія

(шифр і назва спеціальності)

інститут, факультет, відділення: факультет педагогічної освіти та факультет підвищення кваліфікації, перепідготовки, післядипломної та заочної освіти

(назва інституту, факультету, відділення)

Ступінь вищої освіти: Бакалавр

Робоча програма з дисципліни «Мистецтво балетмейстера (композиція та постановка хореографічних номерів)» для студентів спеціальності 024 Хореографія

7, 8с. (денна форма навчання); 7, 8с. (заочна форма навчання)

Розробник: ст. викладач Бойко А.Б,

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри хореографії та мистецтвознавства

Протокол від “30” серпня 2019 року № 1

Завідувач кафедри хореографії та мистецтвознавства

(підпис)

(Сосіна В.Ю.)

(прізвище та ініціали)

© _____, 20__ рік

© _____, 20__ рік

Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Спеціальність, рівень вищої освіти	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 5			
Модулів – 2	Спеціальність (професійне спрямування): <u>024 Хореографія</u>	Рік підготовки:	
Змістових модулів – 2		4-й	4-й
Індивідуальне науково-дослідне завдання _____ (назва)		Семестр	
Загальна кількість годин – 150		7-й, 8-й	7-й, 8-й
		Лекції	
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 2 самостійної роботи студента – 3,76	Рівень вищої освіти: бакалавр	8 год.	6 год.
		Практичні	
		44 год.	14 год.
		Лабораторні	
		-	-
		Самостійна робота	
		98 год.	70 год.
		Індивідуальні завдання: -	
Вид контролю			
		іспит	залік

1. Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою викладання дисципліни «Мистецтво балетмейстера» є оволодіння знаннями для створення хореографічного твору, постановки та репетиційної роботи.

Завданням вивчення даної дисципліни є ознайомлення студентів з основними поняттями балетмейстерського мистецтва, з основними законами та прийомами постановки хореографічного твору, оволодіння знаннями, уміннями та навичками, які необхідні для створення хореографічних композицій.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен

знати:

- ~ основні поняття дисципліни;
- ~ основні закони та прийоми постановки хореографічного твору;
- ~ принципи побудови та аналізу хореографічних творів, систему їх запису;
- ~ організацію та методику роботи з хореографічними колективами, а також методику роботи хореографа в спорті.

вміти:

- ~ застосувати на практиці отримані знання;
- ~ скласти балетмейстерський план та визначати композиційну побудову;
- ~ за допомогою виразних засобів та за законами композиції танцю створювати танцювальні номери.

2. Програма навчальної дисципліни

МОДУЛЬ 1.

Змістовий модуль 1.

Робота з дитячим хореографічним колективом

Тема 1. Специфічні особливості постановочної роботи у дитячому хореографічному колективі.

Зміст хореографічної роботи з дітьми. Методичні прийоми в організації художньої діяльності: показ, зразок, словесні пояснення, музичний супровід. Ігровий метод – основний метод роботи з дітьми. Психофізичні особливості дітей та їх врахування в хореографічній роботі. Організація занять з хореографії з різними віковими групами дітей. Зміст роботи в підготовчих та початкових класах. Значення костюмів, музики, реквізиту, концертної діяльності для роботи дитячого хореографічного колективу.

Тема 2. Постановка хореографічного номера для дітей

Вибір теми номеру. Присутність гри в дитячому хореографічному колективі. Психолого-педагогічне завдання репертуару. Використання

ігрових елементів в композиції номерів для молодшого шкільного віку. Урахування вікового складу виконавців при визначенні музичного матеріалу номера.

Тема 3. Хореографічна сюїта.

Сюїта як хореографічний твір. Сюжет, визначення сюжету та його значення в побудові хореографічної сюїти. Музика – основа хореографічної композиції. Хореографічна лексика, малюнок танцю, темпоритм хореографічної дії та їх взаємозв'язок. Архітектоніка твору. Втілення в лексиці, малюнках емоційності, динаміки розвитку музичної драматургії.

Аналіз кращих зразків хореографічної сюїти.

Тема 4. Постановка хореографічної сюїти

Вибір теми та ідеї сюїти. Архітектоніка твору. Визначення в лібрето основних сюжетних колізій.

Робота над танцями малої форми як складової танцювальної сюїти. Постановка та репетиційна робота над хореографічною сюїтою.

МОДУЛЬ 2.

Змістовий модуль 2.

Постановка розгорнутої хореографічної композиції

Тема 1. Розгорнута хореографічна композиція, її структура

Розгорнута хореографічна композиція як форма побудови хореографічного твору. Різноманітність тематики та залежність від неї, структура композиції. Визначення кількісного складу виконавців. Музичний матеріал, його вибір з урахуванням теми, ідеї, жанру. Виразальні засоби в розгорнутій хореографічній композиції.

Драматургія хореографічної композиції (п'ять частин) в окремих її частинах та у творі в цілому. Пошук лексики. Виявлення характерних лексичних ознак образів та їх пластика. Пошук виразальних засобів, які б максимально втілювали образно-емоційний зміст епізоду, сцени, твору в цілому.

Тема 2. Розгорнута хореографічна композиція в репертуарі провідних хореографічних колективів.

Сюжетна основа композиції. Лібрето, музична основа хореографічної композиції, її відповідність темі, ідеї, стильовим та регіональним ознакам. Складання сценарно-композиційного плану, відображення в ньому всіх складових частин. Перегляд відеоматеріалів, аналіз, обговорення кращих хореографічних композицій за тематикою та жанром. Єдність змісту та форми хореографічних композицій. Формування хореографічного «тексту» персонажів. Репетиційна робота з виконавцями.

3. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма						заочна форма					
	усього	у тому числі					усьог	у тому числі				
		л	с	п	лаб	с.р.		о	л	с	п	лаб
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Модуль 1												
Змістовий модуль 1. Робота з дитячим хореографічним колективом												
Тема 1. Специфічні особливості постановочної роботи у дитячому хореографічному колективі.	14	2	-	4	-	8	8	2	-	-	-	6
Тема 2. Постановка хореографічного номера для дітей	24	-	-	8	-	16	12	-	-	2	-	10
Тема 3. Хореографічна сюїта.	10	2	-	4	-	4	12	2	-	2	-	8
Тема 4. Постановка хореографічної сюїти	26	-	-	6	-	20	8	-	-	-	-	8
Разом за змістовим модулем 1	74	4	-	22	-	48	40	4	-	4	-	32
Модуль 2												
Змістовий модуль 2. Постановка розгорнутої хореографічної композиції												
Тема 1. Розгорнута хореографічна композиція, її структура	30	2		8	-	20	24	2	-	4	-	18

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	46	2	-	14	-	30	26	-	-	6	-	20
Розгорнута хореографічна композиція в репертуарі провідних хореографічних колективів.												
Разом за змістовим модулем 2	76	4	-	22	-	50	50	2	-	10	-	38
Усього годин	150	8	-	44	-	98	90	6	-	14	-	70

4. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна форма	заочна форма
1	Специфічні особливості постановочної роботи у дитячому хореографічному колективі	4	-
2	Постановка хореографічного номера для дітей дошкільного віку	4	1
3	Постановка хореографічного номеру для дітей шкільного віку	4	1
4	Танцювальна сюїта в народно-сценічній хореографії	2	2
5	Єдність змісту, форми і музики в хореографічній композиції	2	2
6	Постановка хореографічної сюїти	6	2
7	Особливості драматургічної побудови розгорнутої хореографічної композиції	10	2
8	Постановочна робота розгорнутої хореографічної композиції	12	4
	Разом	44	14

6. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна	заочна

		форма	форма
1	Мета і завдання роботи з дитячим хореографічним колективом. Реферат «Особливості постановочної роботи у дитячому хореографічному колективі».	4	2
2	Основні вікові групи в дитячому хореографічному колективі. Реферат «Казка як сюжетна основа дитячого хореографічного номеру».	8	4
3	Вибір теми та музичного матеріалу з урахуванням вікового складу виконавців. Конспект самопідготовки. Запис музики (фонограма). Відео матеріали.	12	10
4	Єдність змісту і форми хореографічної композиції. Конспект самопідготовки.	4	8
5	Танцювальна сюїта в народно-сценічній хореографії. Конспект самопідготовки. Відео матеріали.	4	4
6	Вибір теми та ідеї сюїти. Реферат «Значення та виховні моменти репертуару»	8	4
7	Пошук та виявлення лексичної основи хореографічної сюїти. Конспект самопідготовки. Відео матеріали.	8	6
8	Розгорнута хореографічна композиція, її структура. Складання сценарно-композиційного плану. Написання лібрето.	20	12
9	Драматургічна узгодженість хореографії та музики. Аналіз відеоматеріалів кращих РХК. Запис хореографічного тексту персонажів.	30	20
	Разом	98	70

7. Індивідуальні завдання (для студентів, які навчаються за графіком сприяння)

- 1) Матеріали самопідготовки;
- 2) Самостійні роботи;
- 3) План-схема танцювальних композицій, запис музики (фонограма), відео матеріали дитячих хореографічних номерів;
- 4) Постановка хореографічного номера для дітей (вікова категорія за вибором викладача);

8. Методи контролю

Поточний контроль здійснюється під час проведення практичних занять в усній та письмовій формах.

- Опитування.
- Перевірка завдань для самостійної роботи.
- Перевірка матеріалів самопідготовки.

- Виконання завдань практичних занять.

Підсумковий контроль – іспит (8 семестр – денна форма), залік (8 семестр – заочна форма).

9. Екзаменаційні вимоги

1. Дайте визначення поняття «хореографія», «танець».
2. Основні види танцю. Дати характеристику.
3. Варіювання та його ступені.
4. Жанри танцю. Дати характеристику.
5. Дайте визначення понять «ритм» та «темп».
6. Планшет сцени.
7. Хореографічні малюнки. Їх види. Закон сценічної рівноваги
8. Виміри та рівні сценічного простору. Точка сприйняття.
9. Ракурс та графіка руху. Прийоми сценічного простору.
10. Дайте визначення поняття «композиція танцю», «архітектоніка».
11. Драматургія танцювального твору.
12. Що таке тема, ідея та наскрізна дія хореографічного твору?
13. Графічна побудова хореографічного твору.
14. Що таке образ, художній образ, надзавдання актора?
15. Дайте визначення поняття «пантоміма».
16. Що таке «хореографічна лексика»?
17. Характеристика зображальних та виражальних поз.
18. Балетмейстер та види його діяльності.
19. Дайте характеристику сюжетним та безсюжетним танцям.
20. Методичні прийоми в роботі з ДХК.
21. Психофізичні особливості дітей та їх врахування в хореографічній роботі.
22. Побудова уроку хореографії в дитячому хореографічному колективі.
23. Дайте визначення поняття «хореографічна сюїта».
24. Побудова уроку з хореографії.
25. Що таке «хореографічна мініатюра»? Її види.
26. Видатні балетмейстери ХХ ст..
27. Дайте характеристику частин запису танцю.
28. Приміщення та обладнання залу для занять хореографією.

29. Композиційний план хореографічної постановки.
30. Поділ на вікові групи в хореографічному ансамблі.
31. Специфіка підходу при створенні безсюжетного номеру.
32. Робота балетмейстера над створенням хореографічного твору.
33. Поняття «танець для дітей» і «танець на дітей». Різниця підходів.
34. Варіювання лексики зі зміною графіки руху.
35. Джерела виникнення хореографії. Фактори, що впливають на її розвиток.
36. Хореографічна метафора. Її використання при створенні хореографічного твору.
37. Предмет у хореографічному творі. Робота з предметом.
38. Поняття лібрето. Специфіка хореографічного лібрето.
39. Прийоми роботи балетмейстера з музичним матеріалом та їх характеристика.
40. Композиційна побудова сюжетного номеру.
41. Одноплановий та багатоплановий малюнки та їх застосування при постановці хореографічного номеру.
42. Значення та виховні завдання репертуару дитячого хореографічного колективу.
43. Використання зміни просторового рівня у створенні хореографічної лексики.
44. Принципи побудови хореографічного рондо.
45. Планування роботи в дитячому хореографічному колективі.
46. Види сценічного танцю та їх характеристика.
47. Прийоми поліфонічного розвитку лексики.
48. Метод пояснення і його роль в роботі керівника хореографічного колективу.
49. Відмінності дитячого хореографічного колективу від інших мистецьких колективів.
50. Життєвий та творчий шлях Ролана Петі.
51. Використання гри в танцювальних колективах молодшої вікової групи.
52. Поняття конфлікту та його побудова у хореографічному номері.
53. Життєвий та творчий шлях Моріса Бежара.
54. Використання композиційних прийомів при створенні хореографічних композицій.
55. Методика проведення постановочної роботи в хореографічному колективі.
56. Поняття «канон» та його застосування при постановці хореографічного номеру.
57. Роль мистецтва хореографії у вихованні дітей.

58. Художній образ і його створення засобами хореографії.
 59. Розподіл сценічного простору по висоті. Побудова танцю згідно даного поділу.
 60. Мета і завдання роботи дитячого хореографічного колективу.

10. Розподіл балів, які отримують студенти

Форма навчання	Поточне тестування та самостійна робота				Сума
	ЗМ 1				
	T1	T2	T3	T4	
Денна (усього балів)	0-20	0-30	0-20	0-30	
Опитування	0-5	-	0-5	-	
Конспекти самопідготовки	0-5	-	0-5	-	
Практичні роботи	0-5	0-20	0-5	0-20	
Самостійні роботи	0-5	0-10	0-5	0-10	
Заочна (усього балів)	-	-	-		
Опитування	-	-	-		100
Конспекти самопідготовки	-	-	-		
Практичні роботи	-	-	-		
Самостійні роботи	-	-	-		
	ЗМ 2				Сума
	T1	T2	іспит	залік	
Денна (усього балів)	0-25	0-25	50	50	100
Опитування	0-5	0-5			
Конспекти самопідготовки	0-5	0-5			
Практичні роботи	0-10	0-10			
Самостійні роботи	0-5	0-5			
Заочна (усього балів)	0-25	0-25			
Опитування	0-5	0-5			
Конспекти	0-5	0-5			

самопідготовки					
Практичні роботи	0-10	0-10			
Самостійні роботи	0-5	0-5			

T1, T2, T3, T4 – теми змістових модулів.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для курсового (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
75-81	C		
68-74	D	задовільно	
61-67	E		
35-60	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

11. Методичне забезпечення

Таблиці, відеофільми.

12. Рекомендована література

Базова

1. Васильєва Е. Танец. – М.: Искусство, 1968.
2. Верховинець В. Теорія українського народного танцю. – К.: Музична Україна, 1975.
3. Гуменюк А. Народне хореографічне мистецтво України. – К.: Мистецтво, 1963.
4. Годовський В.М., Арабська В.І. Теорія і методика роботи з дитячим хореографічним колективом. – Рівне: РДГУ, 2000.
5. Голдрич О.С. Методика викладання хореографії. – Львів: СПОЛОМ, 2006.
6. Голдрич О. Хореографія. – Львів: СПОЛОМ, 2006.
7. Захаров Р.В. Записки балетмейстера. – М.: Искусство, 1976.
8. Захаров Р.В. Искусство балетмейстера. – М.: Искусство, 1954.

9. Захаров Р.В. Сочинение танца: Страницы педагогического опыта. – М.: Искусство, 1983.
10. Смирнов И. Искусство балетмейстера. – М.: Просвещение, 1982.

Допоміжна

1. Ваганова А.Я. Основы классического танца / А.Я.Ваганова. // – Л.: Искусство, 1963. – 180с.
2. Василенко К.В. Лексика українського народно-сценічного танцю / К.В.Василенко. // – К.: Мистецтво, 1971. – 562с.
3. Зайцев Є. Основи народно-сценічного танцю / Є.Зайцев. // – К., 1975. – 413с.
4. Лопухов А. Основы характерного танца / А.Лопухов, А.Ширяев, А.Бочаров. //– Л. – М., 1939. – 344с.
5. Лопухов Ф. Шестьдесят лет в балете / Ф.Лопухов. // – М.: Искусство, 1966. – 366с.
6. Пасютинская В.М. Волшебный мир танца: Кн. для учащихся / В.М.Пасютинская. // – М.: Просвещение, 1985. – 223с.
7. Фокин М. Против течения. Воспоминания балетмейстера. Статьи, письма / М.Фокин. // – Л.: Искусство, 1962. – 639с.

13. Інформаційні ресурси

1. Бібліотека ЛДУФК.
2. Читальний зал ЛДУФК.
3. Всесвітня мережа інтернет: зразки дитячої хореографії, хореографічні сюїти, розгорнуті хореографічні композиції провідних хореографічних колективів (матеріали YouTube).